

Industrijska vojna med rudarji se nadaljuje

Industrijski distrikt v Kentucky-ju sudi sliko vojnega taborišča. Premogovna industrija v Kentucky-ju, iz katerega se ve izhoda. Aktivni agitatorji za organiziranje rudarjev v zaporu.

Harian, Ky. — (FP) — Industrijska vojna na rudarski fronti v Kentucky-ju se razvija v ekonomsko blokado in tritirudarjev še vedno vztraja na zahtevah. Tako se pomlajevanje dnevi in tedni uradniki United Mine Workers' unije pa molče in glavni stan na oira na apele rudarjev. Glavni vodja rudarjev W. B. Jones je v zaporu. Kavcija za njegovo izpustitev je bila odklonjena. Jones se je vtihotapil par meseci v to premogetovno kot rudar in takoj se je delom za organiziranje rudarjev. Njegovo delo je bilo pečno, kajti v dobrih štirih mesecih je unija UMWA pridobila 12,000 članov. Vseh rudarjev v tem okraju je 18,000. Jones drugi voditelj so bili poslani v zapor na obtožbo umora. Velepora, ki je bila nagloma licana po bitki med rudarji in kompanijskimi ubojniki in Ewart, v kateri so bili štirje ubiti in petko ranjena, je obtožila na štavo rudarjev umora in dajve zakona proti kriminalne sindikalizmu. Od kompanijskih ubojnikov, ki so povzročili smrti, ni bil niti eden obtožen. Frank Martin, pastor baptistične cerkve, je bil aretiran na obtožbo krstive zakona proti kriminalnemu sindikalizmu, Gil Green, morški pridigar, pa je obtožen z 21 rudarjev in njihovih mliteljev je v zaporu na obtožbo umora.

Skupina dvatisoč rudarjev, ki je nedavno zbrala v Harianu zahtevala, da premogovni bančni pristanejo na pogajanja, je razpršena s plinskimi bombami, ki so jih metali milicijski strah sosednjega poslopja. Rudarji so se morali umakniti z mesta, kjer so nadaljevali s svojim zborovanjem. Milicijski patrilarji 21 rudarjev naselbin. V bližini njihovega taborišča v Pansyju je nedavno počila dinamitna bomba in pet mlajencev je bilo aretiranih. So bili pozneje izpuščeni iz zapore radi pomanjkanja evidenc. Hla sodnika D. C. Jonesa, premogovni operator, je stalno zastražena po močeti državne milice. "Ne vem, kaj vse se lahko še dogaja," je izjavil neki premogovni operator poročevalcu Federated Pressa. "Premogovna industrija bolega na težki bolezn. Ako bi vi skušali dopovedati rudarjem, da sem jaz njihov prijatelj, bi vas nazvali za lažnikom. Rudarji ne morejo razumeti, da nas nahajamo v stiskah, da nas imajo železnice in drugi intelektualci v resnici kaotični. Ta operator je dejal, da se ljudje smilijo, ker je kriza v premogovni industriji najbolj ušlela rudarje. Na drugi strani pa je John B. Jones, voditelj rudarjev, ki je v zaporu, izjavil, da se rudarji morajo organizirati v svrto protekcije pred nizkimi mezdami, ki jih plačujejo opešaparatorji. Dejal je, da so toperatorji odgovorni za kaos, ker so drug drugega prekosili konkurenci. Tako je Gross rekel, da bodo rudarji izgubili zaupanje v UMWA, če bo ta organizacija še naprej ostala gluha na njihove zahteve.

Delavska predloga porazena

Zakonski načrt glede osemurnika za ženske zavrnjen v Illinoiski legislaturi. Čermakove predloge, da se olajša davčno breme prebivalcem Chicago in okraja Cook, so tudi doživele poraz.

Springfield, Ill., 17. jun. — Predloga, ki je določala osemurnik za ženske v Illinoiskih industrijskih in katera je bila glavna točka v programu delavske zakonodaje, za katero se je borilo organizirano delavstvo v tekočem zasedanju državne legislature, je bila večeraj porazena v spodnji zbornici.

Za sprejetje predloge je bila potrebna večina 77 glasov, prejela jih je pa le 59. Proti predlogi je bilo oddanih 65 glasov.

Velika množica ljudi se je zbrala na galeriji, ko je bila v teku debata o tej predlogi. Po večini so bili ti pleteninarški delavci in delavke iz Kankakeeja, Ill., ki so dospeli v Springfield s posebnim vlakom, da agitirajo proti sprejetju predloge. Ko je bil naznanjen rezultat glasovanja, ga je množica navdušeno pozdravila.

Chicago in okraj Cook ne bosta dobila nikake olajšave davčnega bremena od tekočega zasedanja legislature. Senat je stri z 21 glasovi proti 18 Čermakove predloge, od katerih je ena predvidevala, da se davki za leto 1931 odplačujejo v lahkih obrokli v dobi dvajsetih let.

Governor Emmerson je večeraj dejal, da je pripravljen sklicati izredno zasedanje legislature, ki naj bi razpravljala o čikaških finančnih potežkočah, prihodnjjo jesen, če se bodo javni uradniki, civilne organizacije in druge zainteresirane grupe sporazumele za enoten program. Legislatura bo končala svoje zasedanje v petek in radi kratkega časa ni pričakovati, da bi kaj storila glede rešitve finančne krize, v kateri se nahajata Chicago in okraj Cook.

Ameriški pomorščaki bodo ostali na Haitiju

Varovati morajo investicije ameriških kapitalistov

Washington, D. C. — (FP) — Državni tajnik Stimson je naznanil, da bodo ameriški pomorščaki ostali na Haitiju do leta 1942, kajti če bi se jih prej odpovedali, bi vlada kršila obljubo, ki jo je dala kupcem haitijskih bonrov, ki so bili izdani po sklenitvi ameriško-haitijske pogodbe l. 1916 in kateri so predvidevali ameriško nadzorstvo nad finančnimi zadevami otoka. Stimson je argumentiral, da pogodba garantira uposlitev ameriškega kontrolorja državnih dohodkov na Haitiju, ki naj bi pazil in nadziral finančne transakcije. Ameriški pomorščaki imajo nalogo varovati ameriške investicije, obenem pa je omenil, da pogodba zahteva, da bi pomorščaki ostali na Haitiju do l. 1942.

To je eno najodkriteljših priznanj, ki so prišle iz urada državnega tajništva, da se ameriške pomorščake rabi za zaščito interesov ameriških kapitalistov. To priznanje pobija tudi prejnjjo Stimsonovo "doktrino", da se ameriške pomorščake ne sme rabiti v take svrhe.

pele za pomoč. Gibanje za odcepitev od Lewisove organizacije in za ustanovitve neodvisne unije je že v teku. Tako se razvija ta industrijska vojna. Konflikt, ki se je pričel v distriktu Harian, ne bo tak kmalu končan.

MOONEY JE NE-DOLŽEN, PRAVI SENATOR

Senator Blaine je izjavil, da je prečital vse fakte, tikažojih se Mooneyjeve afere

San Francisco, Cal. — (FP) — Da je Tom Mooney v zaporu za dejanje, ki ga ni nikdar napravil, je mnenje senatora John J. Blaine iz Wisconsin, katerega je izrekel v pismu, ki ga je naslovil governorju države California Rolphu.

Kot bivši governor države Wisconsin, senator Blaine primerje Mooneyjev slučaj slučaju John Dietza, ki je bil obtožen umora v historični bitki pri Cameron Damu.

"Dietz je bil nedolžen", pravi Blaine. "Ko sem ga pomislil in tako popravi justično smoto, so prihajale kritike od vseh strani, da so bile inteligentne osebe, katerim je bil slučaj znan, z menoj vred prepričani o Dietzovi nedolžnosti."

"Prav tako je situacija v Mooneyjevi zadevi. Tudi on je štev justične tragedije, katero sodišča, kot izgleda, ne morejo popraviti. Lahko jo pa popravi governor, ker mu daje državna ustava pravico, da izpusti žrtev iz zapore."

Blainovo prepričanje, da je Mooney nedolžen, pravi on, je bazirano na njegovem proučevanju vseh faktov v zvezi s to zadevo.

Capone priznal krivdo

Čaka ga petletna ječa v federalni ječalnici. Njegova moč v podzemskem kraljestvu zlomljena

Chicago, 17. jun. — Al Capone je večeraj na zveznem sodišču priznal, da je kršil točke dolge obtožnice, ki ga obdolžuje zarote z namenom, da se krši osemnajsti amandment in da se je izognil plačevanju dohodninskega davka zvezni vladi.

Sodišče bo izreklo obsodbo 30. junija, zvezni distriktni pravdnik George E. Q. Johnson pa je izjavil, da bo Capone poslan v zvezno ječalnico v Leavenworth pred 15. julijem.

Medtem, ko je maksimalna kazen za vse prestopke, ki jih je Capone izvršil, 32 let zapore in \$80,000 globe radi neplačnega davka in dve leti zapore ter \$10,000 globe radi kršitve prohibicijskega zakona, je gotovo, da bo prejel lažjo kazen. Pričakuje se, da bo obsojen na pet let zapore.

Z obsodbo bo moč Caponejeve gang, ki jo je izvajala nad Chicago prošlih deset let, zlomljena. Capone se je prav dobro zavedal, ko je priznal krivdo, da je mreža evidence, ki jo vsebuje obtožnica, tako gosta, da je ni bil mogoč prodreti. Prav ta evidence bo služila prosekuciji, da spravi v zapor ostalih 68 članov Caponejeve gang, ki so obtoženi enakih prestopkov.

J. Henry Stump, socialistični župan mesta Reading, Pa., ki zdaj ponovno kandidira za župansko službo.

Kriza v jeklarski industriji

Delavcem se obetajo trdi čas. Odslovitve in redukcije mezd v teku

Youngstown, O. — (FP) — Jeklarke delavce v Mahoning dolini čaka spet druga dolga doba mizerije in pomanjkanja. Mesec marec, april in maj so običajno meseci največji aktivnosti v jeklarski industriji. Jeklarke družbe naznanjajo sedaj, da se ne bodo naračile skrdla, obenem pa uvajajo nove metode produkcije in priganjstva.

Youngstown Sheet and Tube Co., ki je največji jeklarski koncern v tem distriktu, je pravkar zaključila Reducce Waste kampanjo med svojimi delavci, ki ji je prinesla nad tisoč skem, katerih izvajanje bo povečalo produkcijo.

Med zadnjimi mednimi redukcijami je največja ona za 10 1/2%, ki jo je odredila Sheet and Tube Co. Ta firma, ki rada naglaja, da niso bili njeni delničarji še nobenkrat prikrajšani na dividendah, je tudi znižala plače inženirjem in pisarniškim uslužbencem za 3 1/2%.

Odslovitve velikega števila delavcev, ki so v teku po vsem distriktu, so poslabšale situacijo. Neizučeni delavci, ki so prejeli od 45 do 60 centov na uro, so najbolj prizadeti. Odslovitve tečajov so na dnevnem redu, njihova mesta pa zavzemajo izučeni delavci, ki so prijavili delati za nizko mezdno, da se izognejo stradanju.

Novi nemiri v severni Španiji

Republikanci napadi katoliške romarje. Klerikalne intigrice proti ločitvi cerkve od države — Kongres anarhistov v Madridu

Madrid, 17. jun. — Novi nemiri proti klerikalcem so večeraj izbruhnili v provinci Pamplona, klerikalni trdnjavi v severnem delu Španije, ko so se republikanci spopadli s katoliškimi romarji.

Radikalci in klerikalci v Madridu obtožujejo drug drugega hujskjanja na civilno vojno in situacija je silno napeta. List "La Terra" je obtožil kardinala Segura, ki je bil te dni izgnan iz Španije, da je koval zaroto, da se oboroži mlade in navdušene klerikalce, ki agitirajo, da se Don Jaime, karlističnega pretendent, postavi na španski prestol in tako restavrira monarhijo. List piše, da je to glanje dobro financirano in da je bilo poslanih 10,000,000 pezet v Madrid za ojačenje propagande, ki ima namen prepričati ločitev cerkve od države.

Skupen protest španskih prelatov, ki je bil sestavljen v Rimu, je bil večeraj objavljen. Protest vsebuje dvanajst težkih obtožb proti republikanski vladi. Anarhisti in sidikalisti so večeraj otvorili svoj kongres v Madridu. Na kongresu je zastopanih dvanajst narodov.

Zahteva embargo na sovjetske izdelke

Washington, D. C. — J. Carson Adkerson, predsednik American Manganese Producers Ass'n, in James W. Gerard, bivši ameriški poslanik v Berlinu, sta naznanila novo kampanjo, da kongres na prihodnjem zasedanju odredi kompletni embargo na uvoz iz sovjetske Rusije. Izdelala sta že načrt kampanje, ki bo predložen konferenci tovarnarjev, ki se bo v prihodnjem mesecu otvorila v New Yorku. Oba obsojata trgovinske zveze s sovjeti in pozivata na boj proti rdeči nevarnosti.

Albanski kraj umorjen?

London, 17. jun. — Nepotrjeno poročilo iz Budapešte govori, da je bil albanski kralj Zogu umorjen v Tirani. Albanski poslanik v Londonu pravi v uradni izjavi, da je poročilo neresnično.

PAPEŽ POBIJA DEPORTACIJO KARDINALA

Pravi, da je akcija španske vlade žalitev katoličanov. — Vlada odredila redukcijo vojaških častnikov; 13,000 častnikov ki niso hoteli iti prostovoljno v pokoj odstavljenih

Rim, 17. jun. — Deportacija kardinala Pedro Segura iz Španije je vzbudila veliko nejevoljo v Vatikanu in papež je takoj instruiral svojega nuncija v Madridu Frederica Tedeschina, naj protestira proti španski vladi radi razšalitve, ki ni naperjena samo proti osebi kardinala, temveč tudi proti najvišji cerkveni oblasti katoličanov po vsem svetu.

Izgon španskega kardinala pomeni, da so diplomatične vezi sedaj zelo razrahljane v treh katoliških državah. Te države so Litvinska, kjer je vlada izgnala papežev nuncija Bartolina na alčen način kot Španija; Italija, ki je sedež katoliške cerkve, in Španija, ki je bila stoletja poznana kot najbolj katoliška država, ne vstavev Anglije, kjer so nekatere točke papežev enklavke glede odnošajev med delom in kapitalom vzbudile jeno laboritov in premijerja MacDonalda.

Madrid, 17. jun. — Provisorična republikanska vlada je sinoči nenadno in brez avrila zadala silen udarec španski militaristični oligarhiji, hrbenici monarhije, ki je bila vedno sovravnica demokracije.

Vlada je udarila po militaristični avtokraciji in podvela korak, katerega monarhistična klica ne bi bila nikdar napravila. S posebnim dekretom je odpravila sistem militarističnih gubernorjev in tako napravila iz Španije pristno civilno državo.

Vlada je obvelila 13,000 vojaških častnikov, ki niso hoteli sprejeti ponudbe vojnega ministarstva, da se prostovoljno umaknejo v pokoj v določenem času s polno plačo, da so odstavljeni, obenem pa jim je bila znižana penzija za eno petino.

Tako je vlada z enim samom odpravila vlado militarističnih gubernorjev, ki so v prejšnjih časih ustrahovali parlament, upostavili diktaturo Primo de Riveru in jo potem zavrgli. Ta militaristična avtokracija je bila glavna opora monarhiji. Na predstavnike te avtokracije se je kralj Alfonso zanašal in njim je hotel govoriti s krova križarke, ki ga je odpeljala v izgnanstvo, kar pa je vlada preprečila.

Kardinal Segura je tudi dobil, kar mu je šlo. Vlada je takoj po kardinalovem izgonu podala izjavo, v katerem ga obtožuje, da je bil namen njegovega povratka v deželo organiziranje zarote proti republikli. Ta nevarnost je vsaj začasno odvrnjena z njegovo deportacijo in z zlomitvijo militaristične oligarhije.

Preselitev urada federacije

Chicago. — Glavni stan Čikaške delavske federacije kakor tudi državne federacije se bo l. julija preselil v prostore nebotičnika Furniture Mart, ki se nahaja ob jezeru. Radiopostaja WCFL, ki jo lastuje Čikaška federacija, se bo tudi preselila v dvajseto nadstropje omenjenega poslopja. Furniture Mart se smatra za eno najlepših poslopljv v Chicago.

Sam se operiral

Philadelphia, Pa., 17. jun. — Dr. Charles T. Macham si je večeraj sam izrezal bezgavke v grlu (tonalle). Operacijo je izvršil stoječ pred zrcalom.

morjen v Tirani. Albanski poslanik v Londonu pravi v uradni izjavi, da je poročilo neresnično.

Demisija avstrijske vlade

Finančna kriza vzrok ostavke kabineta

Dunaj, 17. jun. — Kancelar Otto Ender in člani njegovega kabineta so sinoči podali resignacijo. Predsednik Miklas jih je naprosil, naj ostanejo še toliko časa na svojih mestih, dokler ne bo imenovana nova vlada.

Poteškoče, v katere je zabredla državna banka, je povzročila demisijo. Par ur pred resignacijo je dr. Otto Jugh, finančni minister, podpisal dogovor s inozemskimi upniki in jim dal državne garancije v zameno za posojilo v vsoti \$80,000,000, katero bo prejela državna banka, da se tako prepreči finančni polom.

Dr. Franz Winkler, minister za zunanje zadeve, je insistiral, da bo dogovor s inozemskimi upniki svezal roke vladi, da ne bo mogla dobiti drugega posojila nikjer, dokler ne poteče dogovor, ki ostane v veljavi za dobo dveh let. Ker ni uspel, je podal demisijo in ostali člani kabineta so mu sledili.

Star mož odbil napad oblegovalcev

Madison, Neb., 17. jun. — Sedemdesetletni Matt Toman, obtožen krstive prohibicije, se je sinoči zabarikadiriral v svoji hiši in tako uspešno odbil napade policije, gasilcev in drugih, ki so ga hoteli aretirati. Policijski načelnik je bil obstreljen od krogle, ki je priletela iz Tomanove puške. Po neuspešnem napadu so se oblegovalci skrili v zavetje in odločili, da bodo obnovili napad jutraj.

Morilski svojih moč obelani

Szolnok, Ogrska, 17. jun. — Ladislava Scabo in Balint Caordas, ki sta bili sponznari krivim, da sta umorili svoja moža, sta bili danes jutraj obelani na dvorišču tukajšnje ječalnice. Ze sinoči so prihajali možki in ženske iz več milj oddaljenih krajev v to mesto v pričakovanju, da bodo lahko prisostvovali eksekuciji.

Belgijsko dekle proglašeno za svetovno lepotic

Galveston, Tex., 17. jun. — "Miss Belgija", Netta Duchateau, je bila večeraj na lepoticnem v Galvestonu proglašena za svetovno kraljico lepote in tako porazila "Miss United States", ki je bila njena najbližja tekmovalka.

Miss Ivy Rogers se je sgrudila na tla, ko je čakala na vlak na postaji Grand Central Station v New Yorku. Policijani zdravnik je izjavil, da je mrtva, nako so jo odpeljali v mrtvašnico in položili v ledenico, kjer hranijo mrtlice, dokler niso identificirani. Ko je ležala štiri ure na ledu, je oživela in prišla sama ven iz ledenice, se po vsem telesu. Paznik, ki jo je zagledal, se je tudi tresel nekaj hipov. Na sliki jo je videl, ko spet čaka na vlak.

STAVKA RUDARJEV V PENNI SE RAZŠIRJA

Dvajset tisoč rudarjev v pittsburskem distriktu pustilo delo. Strojne puške razpostavljene ob premogovniku. Protesti proti nasilju kosakov se množe

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Trije rudarji so bili ranjeni, ko so šerifovi deputiti prideli streljati na množico, ki se je zbrala pri Kinloch premogovniku, katerega lastuje Valley Camp Coal Co. Ta premogovnik je poznan iz serije eksplozij, ki so se pripetile v zadnjih letih in katere so sahtevale življenja skoro dvesto rudarjev. Operatorji akukajo s nasilstvi zlomiti stavko 20,000 rudarjev, ki jo vodi National Miners unija. Straniški Pittsburgh Coal Co., Mellonova kompanija, so razpostavili štiri strojne puške pri vhodu Crescent premogovnika. Državna policija iz vzhodnega dela države je bila odrejena v stavkovno okrožje. Policija na konjih forsira šerifovo odredbo v okraju Allegheny, da šenake in otroci ne smejo korakati v pohodih rudarjev.

Tako se pripravljajo tla za bitko, ki lahko izbruhne vsak trenutek, ko profesionalni pobojniki, kompanijski stražniki in stavkovski izvajajo strahovlado nad rudarji, ki so zastavali proti nevarnim razmeram. Poskus neke agencije v Pittsburghu, ki je rekrutirala stavkovkase, da jih pošlje v stavkovno okrožje, se je izjalovil, ko se je pred njenim uradom zbrala velika množica delavcev in zagrozila z izgredi.

Governor Pinchot je obljubil, da bo uvedel preiskavo poročil, ki govorijo o obupnem položaju med rudarji v pittsburskem distriktu. Stavkarji so mu svetovali, naj raje drži kosake proč, da ne bodo pomagali premogovnim baronom pri razbijanju stavke. Pinchot je tudi potrdil prejem pisma, vsebujoč dokaz o brutalnosti kosakov, toda dal ni nobene obljube, da jih odpokliče.

Natinal Miners unija je imela svojo konvencijo v Pittsburghu, katere se je udeležilo več kot petsto delegatov. William Z. Foster je nagovoril delegate. Zahtevalo stavkajočih rudarjev so bile predložene operatorjem. Konvencija je s navdušenjem odglasovala za predlog, da se s stavko nadaljuje in se jo razširi tudi na druge distrikte.

Tekstilna firma se seli na jug

Pričakuje, da bo tam njeno podjetje bolj uspevalo

Detroit, Mich. — (FP) — Carhardt-Hamilton Co., ki ima še več let svojo tekstilno tovarno v tem mestu, a je bila v zadnjem času prisiljena na redukcijo delavcev od 700 na 250, se pripravila na preselitev svoje tovarne v Mayesville, Ky., kjer so življenjski stroški primeroma nižji in valed tega tudi meze in kjer ji ne bo treba nekaj let plačevati davkov.

Carhardt-Hamilton Co. je ena izmed redkih firm v Detroitu, ki uposljuje unijske delavce, člane United Garment Workers' Union. Uprava pravi, da bo tudi v Mayesvillu uposlevala unijske delavce.

Stroje in drugo opremo je že začela pošiljati v Mayesville, toda čas, ko popolnoma ustavi obrat v tovarni v Detroitu, še ni določen.

Nov plin proti letalom

Berlin, 17. jun. — Neki nemški kemik je odkril nov plin, ki se bo uporabljal proti bojnim letalom. Ako je mala količina tega plina pride v motor letala, se ta takoj ustavi in se mora spustiti na zemljo.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena Zveza (Slovene National Benefit Society) in Kansas: \$2.00 na leto, \$0.50 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; na Chicago in Ohio \$1.50 na leto, \$0.75 na pol leta; na inozemstvo \$2.00.

Subscriptions rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Ohio \$1.50 per year, foreign countries \$2.00 per year.

Cena letnega po doplačilu: Hroščki se ne vračajo.

Advertising rates on agreement: Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik s uredništvom: PROSVETA

2657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

184

Datum v objavo, na primer (May 31, 1931), poleg vsakega besedila na vsaki strani, da vam je s tem datumom poznala naloga. Posredujte jo pravilno, da se vam list ne raztrga.

Ofenziva proti tujerodcem

Povojna Amerika hoče nadkriliti ves svet z reakcionarnim zakonodajstvom. Celo vrsta krivičnih zakonov že dela sramoto ameriški civilizaciji, še bolj pa toliko opevani ameriški demokraciji. Vsi ti krivični zakoni, ki so bili sprejeti v zadnjih dvanajstih letih v federalni zbornici v Washingtonu in v večini državnih zbornic, so izključno naperjeni proti delavcem in najnižjim ljudskim slojem sploh. Vse te postavbe so persekutivne značaja.

Posebno piko ima reakcionarna zakonodaja na tujerodce delavce. Umetno instigirano sovražstvo med vojno proti Nemcem se še vedno neguje posplošeno proti vsem inozemcem. Ni dovolj, da so omejili naseljevanje skoro na nič, pač pa hočejo naseljevanje, ki so prišli postaviti sem in tja, ki se niso državljanji, odvzeti vse svobode in jim zagreniti življenje popolnoma; pritisniti jim hočejo na čelo oficijelni pečat manjvrednih ljudi, da jih bodo potem lahko šikanirali in preganjali kot pritepene pse.

Kampanja za registracijo tujerodcev-ne-državljanov je v teku že nekaj let. To kampanjo podpirajo celo reakcionarni delavci voditelji, ki naivno verjamejo, da bi bili vsi domači delavci uposleni z dobrimi plačili, če bi ne bilo tujerodnih delavcev v Ameriki. Izgovor je, da bi registracija iztrebila nepostavne priseljence in inozemske zločince — v resnici pa gre izkoriščevalskim magnatom za uničenje radikalnega delavstva in za zrobitve delavskih organizacij, v katerih se zbirajo priseljenci.

Država Michigan je pravkar sprejela zakon registracije nedržavljanov. Michigananska zbornica je že nekaj let notorna valod svojega naravnost barbaričnega postopovanja. Določila je dosmrtno ječo za štirikratno kršenje kake postavbe in zgodilo se je, da je prišla v dosmrtno ječo ženska, ki je prodala pajnt žganja. Ista zbornica je uvedla bičalni stebel za kaznjence in lani je hotela usiliti državi smrtno kazen, katero pa je ljudstvo zavrglo na splošno glasovanju.

Registracijski zakon so sprejeli nanaglo, predno je javnost sploh vedela, kaj se pripravlja. Zakon določa, da je bivanje "nezaželjenih inozemcev" — definicija nima mej, kajti preveča "nezaželjenosti" se lahko aplicira na vsakega — prepovedano v državi Michigan. Delodajalec je naloženo, da ne sme upoštevati takih tujerodcev, niti ne sme imeti kakšnega businessa. Vsi priseljenci, ki se niso državljanji, se morajo prijaviti komisarju za javno varnost, ki jim izda "certifikat postavnega bivanja", ko mu dokažejo, da so legalno tukaj in drugače "zaželjeni". Na certifikatu mora biti registrantova fotografija in odtis prstov. Vsak delodajalec mora zahtevati ta certifikat od tujerodnega priselca za delo in če ga nima, mora nananiti prošnjo policiji.

Lahko je razumeti posledice, ki pridejo iz tega. V Michiganu je na tisoče nedržavljanov, ki po zakonu ne morejo dobiti državljanjskih pravic — med temi je mnogo tudi jugoslovanskih delavcev — in katere bo lahko porinito med "nezaželjene"; vsaka plačavka kaprica bo zadostovala za vzrok. Kdor si dela piščo doma, bo v nevarnosti, ali kdor je naročen na delavsko časopisje. Nujni rezultat tega škandaloznega zakona bo špijski sistem, v čigar mrežo bodo najeti falotje lovili nedolžne ljudi. Nedržavljanji bodo neprenehoma nadlegovani in noč in dan zapostavljeni policijskemu zalezovanju.

Unija za ameriške civilne svobode, ki je organizirala svoje sile za napad na ta zakon. Preizkusili bodo njegovo ustavnost; zakon je v konfliktu z določbami ustave, ki jamčijo prebivalcem Združenih držav neke osebnosti svobode. Koliko bodo uspeli se še ne ve. Boj lahko traja več let in škoda medtem bo velika. Obenem, ko traja boj v Michiganu, je treba paziti, da ne bodo druge države posnemale michiganske reakcije. Kajti nazadnjakov, ki se navdušujejo v imenu patriotizma za persekucijo tujerodnih delavcev, se ne manjka nikjer.

Pred kratkim so na Francoskem proslavili petstotletnico mučeniške smrti Jeane d'Arc ali device Orleanske, ki je v srednjem veku vodila Francoze v boj proti angleškim tlačiteljem. Katoliška duhovščina jo je obtožila čarovništva in bila je sežigana na gredi — kasneje pa jo je ista cerkev razglasila za svetnico. Na ta način si je "nezmotljiva" cerkev delala svetnike in svetnice.

Glasovi iz nepelbin

(Dopisovalci in poročevalci domačih vesti, ki jih Prosveta prinaša dnevno v koloni "Glasovi iz nepelbin", naj vselej podpisujejo svoje polna imena in navedejo, na kakšno, kar naj znači, da jamčijo za svojo pravičnost. Poročila in dopisi naj bodo jedrasti, kratki in resnični; apsolni morajo biti v dostojnem tonu. Na anonimna pisma in dopise se ne bomo odzivali.)

Stavka v Ohiju se širi

Piney Fork, O. — Premogarska stavka v vzhodnem Ohiju se širi od premogokopa do premogokopa. Masno se piketira pri vseh rovi, pa tudi žene so navdušene za stavko in so v prvih vrstah na stavkovnih stražah.

Čim pridejo stavkarji do rova, ki se obratuje, z veseljem odločijo ondosti rudarji orodje in grede na stavko. Le na Laffertyju je bilo tisoč bojno vrsto prodreti. Kajti tam je stalo več sto deputi-šerifov, ki so bili oboroženi s strojnimi. Pa se je zbralo več tisoč stavkarjev in so korakali od starega v novi Lafferty.

Šerifi so izzyali, da bi prišlo do izgrediv in rabili so bombe, ki povzročajo solze, nad glavami stavkarjev pa je plaval bojni aeroplan, da bi tako stavkarje preplašil. Toda žene z našimi stavkarji so bile pogumne in se vsi korakali čvrsto naprej, šerifi pa so silili marsikatero pikro od naših žen.

Voditelje stavkarskega pohoda, ki so skrbeli, da so stavkarji prešli izzyvanje šerifov ter da so ohranili mirno kri, so aretirali in sedem jih je bilo obsojenih v zapor na St. Clairsville. Ko se prvi stavkarji pokazali na Laffertyju, so baje nekateri člani SNPJ prišli za krampove ročnice, da bodo nastopili proti stavkarjem. Ako je to res, jim seveda tako početje ne dela nobene časti.

Dne 12. junija je bilo vse mobilizirano na Laffertyju. Sedaj se stavka nadaljuje mirno in 96 odst. rudarjev je na stavki.

Dne 14. junija se je vršil piknik na Shadyale, O. Na pikniku je govoril W. Foster. V Dillonu pa je bila štrajkarska konferenca pod vodstvom komunistov.

Lokalno kapitalistično časopisje zelo plaškavo prinaša poročila o stavki.

Večina stavkarjev se ne strinja s komunisti, ampak smo priporočili v takih okoliščinah in v takem položaju, da skupno z njimi nastopamo, pomagamo in sodelujemo. — Nace Ziemberger.

Datumi raznih priredb

Johnstown, Pa. — Zveza slovenskih podpornih in kulturnih društev za Johnstown in okolice namerja seznam društev, pripadajočih k tej zvezi. To so: Društvo št. 36 JSKJ, zastopnik Mike Rovanič; društvo št. 44 SNPJ, zastopnik Frank Podboy; društvo št. 62, zastopnik J. Langerhole in P. Pavlovich; društvo št. 168 SNPJ, zastopnik Frank Dremelj; društvo št. 600 SNPJ, zastopnica Mary Zabrie; društvo št. 684 SNPJ, zastopnica Anna P. Krana; društvo št. 712 SNPJ, zastopnik Anton Turk; društvo št. 59 SSPJ, zastopnik John Brezovec; soc. klub št. 5 JSZ, zastopnik Adolf Krana, in pevsko in izobraževalno društvo Bled, zastopnik August Samec.

Seznam prijavljenih priredb sledi:

Dne 20. junija, sobota, uprizoritev igre "Hans von Smash" in plezni program društva Flood City št. 712 SNPJ v Slov. del. domu, Moxham.

Dne 21. junija, Društ. Friendly City št. 684 SNPJ ima piknik na Good's Cornerju (Ebensburg rd.). Dne 26. junija, nedelja, Društvo Sinovi Slave št. 168 SNPJ priredi piknik v Woodville Heightsu.

Dne 4. julija, Praznik Neodvisnosti. Društvo av. Alojzija št. 35 JSKJ ima piknik in veselico na Woodville Heightsu in v dvorani v Conemaughu.

Dne 19. julija, Naša Sloga št. 600 SNPJ. Piknik (samo za članice, njih družine in otce prijatelje) na Gričarjevi farmi nad Highland parkom v Moxhamu.

Dne 26. julija, nedelja, Slov. pev. in izobr. društvo Bled priredi koncert in piknik v Faith's grovu, Morrellville.

Dne 2. avg., nedelja, Društvo Triglav št. 82 SNPJ ima piknik na Moxhamu.

Dne 9. avg., nedelja, društvo Flood City št. 12 SNPJ priredi piknik na Moxhamu.

Dne 16. avg., nedelja, Friendly City št. 684. Piknik v Faith's grovu, Morrellville.

Dne 13. sept., nedelja, rezervirano za piknik skupnih društev, pripadajočih k tej zvezi na hrvaški farmi v Cooperadalu.

Dne 14. nov., sobota, društvo Naša Sloga št. 600 SNPJ obhaja petletnico društvenega obstanika v Slov. del. domu na Moxhamu.

Dne 5. dec., sobota, društvo Triglav št. 82 SNPJ ima veselico v Slov. del. domu na Moxhamu.

Vsem društvom in članstvu ZSKPD v blagohotno nazaanje: Na skupni konferenci dne 29. marca t. l. v Conemaughu se je sprošila med zastopniki ideja, da bi se letos vrši skupni žetel ali piknik vseh društev pripadajočih k tej zvezi. Na ponovnem sestanku dne 30. maja v Cambria City je bil vzlet za sklep v pretrah in naročilo se je tajniku zveze, da polže za primeren prostor, nakar naj skliče sestanek zastopnikov v svrhu ureditve podrobnosti in za izvolitev zadevnih potrebnih odborov.

Po podanih referatih zastopnikov društev bi bil namen tega piknika: za boljše medsebojno spoznavanje in za kooperativno delovanje društev in našega naroda vobče. Topla priporočila so bila podana, da se preskrbi dobre in zmogljive govornike, ki po znajo tekoče in potrebe delavstva današnjega časa, pomen bratskih organizacij itd. Razume se, da naj bi bilo kar mogoče dobro preskrbljeno tudi za druga razvedrila, za nastop naših kulturnih skupin in razna druga običajna postrežba.

Ta piknik bi se vršil v nedeljo DNE 13. SEPTEMBRA na znani hrvaški farmi, ki jo lastuje pevsko in prosvetno društvo Rodoljub (miljo in pol od Cooperadala) ob lepi tlakovani cesti, v lepem, romantičnem kraju, ki je opremljen z vsem potrebnim, zlasti za prireditve v večjem obsegu. Vodstvo tega prostora mi je obljubilo, da bo rezerviralo prostor za označeni datum.

Po naročilu konferenci in v svrhu podrobnije ureditve, sklicujem sestanek zastopnikov označenih društev za nedeljo DNE 28. JUNIJA OB 1. URI POP. v prostorih Slov. pev. in izobr. društva Bled, 361 First street, Conemaugh (v poslopju slov. hranilnice, 1. nadstropje, vhod s desne).

Prosimo zastopnike za gotovost udeležitve in točnost, a društva so pa naprosena, da vzamejo to na znanje na njih sejah.

Andrej Vidrieh, tajnik, 669 Russell Ave.

Osvoboditi se moramo sami!

Windsor Heights, W. Va. — Tudi tukaj so delavske razmere slabe, okolica pa je krasna na teh hribih, posebno v tem letnem času, ker je narava odeta s krasnim zelenjem. Tudi dovolj svežega zraka imamo tukaj.

Dela se je po 12 dni na mesec. Lahko si torej vsak predstavlja življenje ubogega rudarja. In da bi se vsaj takrat kaj zaslužili, kadar delajo. Ne dobe dovolj jamskih vozov, tako da na plačini dan rudarju skoro nič ne ostane. Kompanija odtegne svojo, delavcev pa ne vpraša, če imajo dovolj za potrebščine.

Tako je danes skoro povsod. To pa zato: Ker ljudje nočejo v cerkev hoditi in v Boga verovati!

Tako namreč argumentirajo nekateri, ki se še niso otresli strahov in praznoverja.

Ako bi bil kje v tej silni krizi kakšen bog, bi se prav gotovo bolj izkazal, in sicer s tem, da bi ne dopustil tisočim in milijonom delavcev in njihovim družinam, da stradajo, medtem ko je vsa v izobilju in ko se mogote valjati v luksusu, delavska pa na nima niti za najnujnejše življenske potrebščine.

Vse izgleda, da so se bogovi združili s kapitalisti, kajti le tem so vaelej naklonjeni. Sedaj vsi skupaj udrihajo po nas delavci. Mnogokrat sem silila v starem kraju iz ust duhovnika, da je bolje, če smo ubogi, kakaj ubogih je nebesko kraljestvo — povrjano da nam bo na "onem svetu".

Zakaj se pa kapitalisti upirajo nam plačati malo bolje, da bi delavci lahko po človeško živeli? Zato, ker ne verjamejo ne v po-

smrtno življenje in ne na kakšne bledato plačilo na "onem svetu". Oni hočejo nebesa na zemlji. Tako bi morali tudi delavci, ki so ustvaritelji vsega modernega komforta, zahtevati zase nebesa na zemlji, ne pa čakati na "plačilo po smrti".

Delavci bi morali prejemati pošteno plačilo za svoje postenc in trdo delo. De tega so upravičeni po vseh zakonih. Danes pa so sužnji. To pa zato, ker delavske mase še niso spoznale prave poti do rešitve, še niso spoznale svoje laadne moči, s katero se lahko osvobodijo in postanejo gospodarji sveta.

Dne 16. maja smo se udeležili veselice, ki jo je priredil klub št. 11 na Boydsville, Bridgeport, O. Imeli so lep program. Priznanje gre Jos. Snouju, ki je vspešno ljudi, da sedaj je čas ko se morajo ljudem odpreti oči, da sprejajo v kakšno brezno nas je pahnil kapitalizem. Dejal je, da se moramo val strniti v eno stranko, ako hočemo kdaj kaj doseči. Pomagati si moramo sami in sami zahtevati naše pravice.

Ob tej priliki je nastopil tudi pevski zbor "Naprej" in zapeli dve krasni pesmi. Ves program je bil dober in na vsak način vreden nizke vstopnine, ki smo jo udeleženci plačali. Le tako naprej, rojaki in Bridgeportu, in vaše delo bo obrodilo dober sad!

Dne 30. maja smo se podali na pokopališče v West Newton, Pa. Pot je precej dolga. Tam smo tudi obiskali naše prijatelje, katerim se zahvaljujemo za naklonenost in postrežbo, posebno pa Krečevim, Kobejevim in Resnikom. Od tam smo šli v Brownsville k mojemu bratu Josipu Kozlevčarju. Njegova soproga in on sta nam dobro postregla, zakar se jima iskreno zahvaljujemo. Naslednji dan smo posetili mojce sestro Mary Hribar v Green Co. Tudi nji se lepo zahvaljujemo za postrežbo. Hvala tudi rojaku Ojsteršku in njegovi hčeri Eli za prijazen sprejem in postrežbo v Fredericktownu, Pa. Vsem skupej še enkrat prisrčna hvala in ne zopetno svidenje!

Mr. in mrs. Viktor Hribar.

Rudarske razmere v Illinoisu

Stamton, Ill. — Dne 7. jun. se je vršil rudarski shod UMW v Delavski dvorani. Zastopanih je bilo več lokalov in bilo je mnogo poslušalcev. Navzoča sta bila tudi dva iz W. Va. Predsednik iz W. Va. je pojamneval tamkajšnje rudarske razmere in je povedal, da je Lewis podpisal dne 1. junija z nekaterimi kompanijami pogodbo za 60 manj od tona kot dosedaj in 50c manj na dan za kompanijsko delo. Sedaj da se bodo morali boriti z Lewisovimi plačili, katerih je tam veliko število, in z operatorji. To pa de bo težko, ker ni denarja.

V hipu ko je omenil, da bi jim tukajšnji rudarji pomagali z denarnimi prispevki, je zagrmel po dvorani: "Mi potrebujemo denar sami! Mi ne bomo pomagali drugim!"

Nadaljevati z govorom mu ni so pustili. Dobili so besedo drugi, pa kakor hitro se je kateri govornik dotaknil rudarjev izven Illinoisa, je že zavržalo po dvorani, da je moral utihniti.

Ali je bilo to "rank and file" zborovanje?

Poročano je bilo, da so v Herrinu trije lokalni začeli to propagando. Po mojem mišljenju v korist Lewisa. Pa so jo že razširili in nimamo rudarji nič za pričakovati. Ob koncu zborovanja je bilo sprejeto, da se preneha pošiljati prispevke uniji, z namenom, da se iznebimo naših distriktnih odborov, katere se je najbolj kritiziralo. Nekega zastopnika sem vprašal, če vai lokali, katere on zastopa, drži prispevke v svojih blaginjah. Dejal je, da vsi. Meni pa je znano, da par lokalov v Herrinu in Franklin okraju se sploh ni hotelo pridružiti Howatovi frakciji. Pa sem ga valed tega vprašal, če pošiljajo prispevke "na International." Odgovoril mi je: "Sur." Dostavil je, da oni ne marajo Lewisa, pač pa da pošiljajo prispevke mednarodni rudarski uniji zato, da si pridržijo ime United Mine Workers of America.

Razumljivo je, da se navzoči zastopniki ne strinjajo s Howatom, kajti tudi on hoče, da se več ne pošilja prispevkov UMW uniji. Howat je sklical konvencijo ki se je vršila v St. Louisu dne 15. aprila. Pa ni bilo nobenega od teh lokalov, ki sedaj vodijo propagando, na tej konvenciji.

Na misel mi je prišel dogodek iz starega kraja od leta 1902. Kaplan farne cerkve se ga je včasih malo preveč nasrkal, pa se je v ročkah šetal s kelnaricami pod pazduho ob večerih, v nedeljo je pa s prožnice oznanjeval: Dragi poslušalci, ne gjejte kaj jaz delam, pač pa poslušajte kaj var učim." Toda farani niso samc poslušali, kar jih je ušil, temveč so tudi gledali kaj je delal, pa so ga kmalu pognali s fare. Tako bi tudi naši lokalni morali poslušati in gledati ter se dobro informirati, predno gredo na njihove stran, na stran zastopnikov, ki vodijo propagando, da bodo pošiljali prispevke UMW le zato da si obdržijo ime.

Po razsodbi sodnika Andersona se Lewis ne sme vmešavati v zadeve illinoiskih rudarjev. Ako pa bodo uspeli, da bodo imeli distriktne odbornike, potem bo pa Lewis imel odprto pot v Illinois. Nato bo že on "skinal" lokalne in poddistriktne odbornike, kateri se ne strinjajo z njegovo politiko. — Gregor Vrtnik.

Vabilo na piknik

Johnstown, Pa. — Dne 21. junija priredi "federacija ameriških državljanov" piknik nad Lorain Boro, poleg šolskega prostora, ki je zelo pripraven za izlete. Tam je dovolj sence in Moxham godba bo igrala vsele komade vseh vrst. Na pikniku bo predaval mr. Staud o Indiji, Kitajski in Sibiriji, katere je prehodil na svojih potovanjih. Treba je omeniti, da bo na pikniku preskrbljeno tudi za vse težje in lačne, a vstopnina pa je prosta vsakemu. Zato pa vsi na nedeljski piknik! — John Polantz.

Listnica uredništva

Cherry, Valley, N. Y. — F. S. — Svetovna vojna je bila končana 11. novembra 1918. Ustavna prohibicija je postala veljavna 16. januarja 1920.

Ali je vera potrebna?

Clarence Darrow v debati z dr. Robert MacGowanom (Nadaljevanje.)

Človek pojmuje red in kaos s svojega vsakega stališa in s pomočjo svojih čutil. Ce je z njim vse v redu, če so orga v redu, je red; ako je kaj narobe z njim, ki so z njim v zvezi, je nered. Človek sam postavi red po svojih opazovanjih. Drugo vprašanje je, ako so njegova opazovanja pravilna ali zmotna. Vsa opazovanja vise od naših petero čutov in prvo vprašanje bi moralo biti, če so naši čutje v redu.

Človek je tudi postavil pojme dobrega in slabega. Natura, ki je samo natura, ni bra, ne slaba sama po sebi. Ampak z našimi stališči je drugače. Mi nahajamo v naravi bre in slabe stvari. Z nami je pač tako, kor že čutimo in kakor že hočemo...

Moj krščanski prijatelj čutijo Boga sebi. Tako pravijo in jaz jim pustim to, goče res tako čutijo. Jaz ne čutim nič take in nimam najmanjšega pojma, kako se to čuti. Zdi se mi, da čutijo, ker tako hočejo čutiti.

Sploh je velik križ s temi mojimi prijatelji. Za dokaze niso v najmanjši zadregi. Je človek zdrav in se smeje, jim je to do božje dobrotljivosti; če je mizeren in naka z boleznijo, je to spet dokaz božje dobrotljivosti in pravičnosti, ki človeka skuša in ga s ljenjem pripravila za posmrtno veselje. Z pa izbirljate: oboje je prav in dobro!

Toda jaz ne vidim v tem nobenega dokaz in še manj logike. Nikjer na svetu ni manjšega dokaza, ki bi ga razumno človek bihte sprejelo za dokaz, da je vse to, kar se di na svetu in z nami, delo kakkega višjega ja, nadbitja, Boga, ali kakor ga že hočete imenovati. Zakaj ljudje ne razmišljajo? Koli razmišlja, mora priti do mojega zaključka, da vili predloženi dokazi o redu in dobrih stvari niso nobeni dokazi.

Ali je svet dober? Ako je, tedaj ni noben dokaz med dobrim in slabim — vse skupaj, bro in slabo, je dobro in finis. Ali je svet slab, je tedaj ni razlike med slabim in dobrim in vse skupaj, slabo in dobro, je slabo. Če se govoriti o tem?

Toda faktično ni tako. Ljudje večino slabo žive. Trpljenje prevladuje, pa naj bo red, prav in dobro. Trpljenje prevladuje, naj bo Bog dober ali slab. Kakor daleč nas je z zgodovino pogledamo, vidimo bedo, glad, demije, izkoriščanje, sužnost in reke človek krvi — veliko več slabega kakor dobrega. Naj to dokazuje verniku?

Vse in — nič. Kakor sem rekel: ver ni nikdar v zadregi za dokaze in argumente, se izvije. Človek si je sam kriv svojih trpljenj! Človek si je sam kriv svojega trpljenja in gnilih razmer! To je njihov odgovor. Človek si je sam kriv! Ako obrodi pšenica, to božji dar. Ampak, če pšenico pobije ali uniči povodenj, je človek kriv, ker je na kak način užalil Boga, da ga je kaznov. Zdravje je Bog dal, toda bolezen je človek krivda iz istega vzroka! Mir med narodi je bil med seboj, je to njihova krivda in zaman si sijo na obeh straneh za zmago in zaman jo, naj jih Bog očuva vojne in strašnih poudic. (Dolje prihajajo)

Napredek

V poučenih krogih že nekaj časa govori iznajdbi nizozemskega učenjaka, ki imali niti živila z ionizacijo, ali splošno umiljivo povedano: z elektriko.

Zamisel je mikaven. Ako se uredni mo polovica dobrin, ki jih napoveduje svetovska strokovnjaka, bo to pomenilo deset napredek. Kajti problem obvarovanja kvarilu podvrženih tvarin, osobito hrane, človeštvo preglavice. Koliko pomočkov se ponužali! Mrav, vročina, praznota, sepešilo, vsakovrstna sredstva iz kemije. Mnogo se je že doseglo, a nekaj še ameraj tako da se trpi pogosto silna škoda in se javljajo neurečje. Kaj pa vsemogoča elektrika? Bo li obdržala poslednjo besedo? Za zdaj se nam zdi, da je njena uporaba zana s prezmotanimi napravami, da bo to omejena. Sicer smo šele v početku in vsak četek je pri človeku zapleten.

Poglejmo samo, kaj se je zgodilo s tezo zlata.

Enotnost snovi, ki je nedavno še veljala za krivoverstvo, je danes dogma. Zato niso dvomili, da se more tvarina teoretično prenesti po alkimističnem načelu. Toda v praksi so val tehniki bili naziranj, da se utegne niti zgolj s razkrajanjem atomov. V ta nam bi bilo treba vpreči strahotne sile, po sto tona wattov. Tako so ravnali Nemci Mithe, Japonec Nagaura I. dr. Nikomur se ni posrelo, vsakdo pa je razlagal svoj neuspeh s tem, je uporabil premajhno energijo. Medtem Jolliet-Castelot, zamenjavši rušilni način tvornim, izdeloval pristno zlato z vsakdanji laboratorijskimi manipulacijami, ki jih uteg opravljati alchemični kemik.

Ni se zgodilo prvič in ne zadnjič, da je znanstvenik napredek zasakal v enostavni obliki. Ako se kodaj obnese umetno ustvarjanje demanta, aceni izumitelj gotovo ne hodi po stopinjah italijanskega profesorja Jorana, ki je trdil, da mu je za izvajanje njegove velepritska potreba velikokalibrna strelja!

Emil Gautier upa, da se bodo dobila prostelja, navadnejša sredstva za lovitve krotitev elektromagnetnih valov, ki naj bi sjo v značilno minijve gnote in celo v ledenih krogih, do naj neodržljivih. Samo počakajmo: v hribih se dela da...

